

Prawo bankowe

Komentarz

Arkadiusz Kawulski

Wydanie 1

Komentarze LexisNexis

Prawo bankowe

Komentarz

Arkadiusz Kawulski

Wydanie 1
Stan prawny na 10 lutego 2013 roku

LexisNexis®

Warszawa 2013

Redaktor prowadzący: *Joanna Tchorek*
Opracowanie redakcyjne: *Robert Stępień, Magdalena Urbańska*
Opracowanie techniczne: *Agnieszka Dymkowska*
Projekt okładki i stron tytułowych: *Michał Piotrowski*

© Copyright by LexisNexis Polska Sp. z o.o. 2013

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część tej książki nie może być powielana ani rozpowszechniana za pomocą urządzeń elektronicznych, mechanicznych, kopiujących, nagrywających i innych – bez pisemnej zgody Autora i wydawcy.

ISBN 978-83-7806-952-2

LexisNexis Polska Sp. z o.o.

Ochota Office Park 1, Al. Jerozolimskie 181, 02-222 Warszawa
tel. 22 572 95 00, faks 22 572 95 68

Infolinia: 22 572 99 99

Redakcja: tel. 22 572 83 26, 22 572 83 28, 22 572 83 11, faks 22 572 83 92
www.lexisnexus.pl, e-mail: biuro@lexisnexus.pl

Księgarnia Internetowa: dostępna ze strony www.lexisnexus.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wprowadzenie	15

USTAWA

z dnia 29 sierpnia 1997 r.

Prawo bankowe

(tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm.)

Rozdział	1. Przepisy ogólne (art. 1–11)	17
Rozdział	2. Tworzenie i organizacja banków oraz oddziałów i przedstawicielstw banków (art. 12–48)	127
Rozdział	2a. Podejmowanie i prowadzenie działalności przez banki krajowe na terytorium państwa goszczącego oraz przez instytucje kredytowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 48a–48o)	239
Rozdział	3. Rachunki bankowe (art. 49–62)	257
Rozdział	4. Rozliczenia pieniężne przeprowadzane za pośrednictwem banków (art. 63–68)	308
Rozdział	5. Kredyty i pożyczki pieniężne oraz zasady koncentracji zaangażowań (art. 69–79c)	334
Rozdział	6. Gwarancje bankowe, poręczenia i akredytywy (art. 80–88)	388
Rozdział	7. Emisja bankowych papierów wartościowych (art. 89–92)	401
Rozdział	8. Szczególne obowiązki i uprawnienia banków (art. 92a–112b)	407
Rozdział	9. Zrzeszanie, łączenie się i podział banków (art. 113–125)	491
Rozdział	10. Fundusze własne, kapitał wewnętrzny i gospodarka finansowa banków (art. 126–130)	504
Rozdział	11. Nadzór bankowy (art. 131–141)	544
Rozdział	11a. Nadzór nad oddziałami instytucji kredytowych (art. 141a–141e)	593
Rozdział	11b. Nadzór skonsolidowany (art. 141f–141l)	604
Rozdział	12. Postępowanie naprawcze, likwidacja i upadłość banku (art. 142–169)	630

Rozdział 13. Odpowiedzialność cywilna i karna (art. 170–171)	695
Rozdział 14. Przepisy przejściowe, zmiany w przepisach obowiązujących i przepisy końcowe (art. 172–194)	701
Bibliografia	709
Skorowidz przedmiotowy	717

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

dyrektywa 94/19/WE	– dyrektywa 94/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 30 maja 1994 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów (Dz.Urz. WE 1994 L 135/5 ze zm.)
dyrektywa 2000/12/WE	– dyrektywa 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 20 marca 2000 r. odnosząca się do podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (Dz.Urz. UE 2000 L 126/1 ze zm. – akt uchylony)
dyrektywa 2001/24/WE	– dyrektywa 2001/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych (Dz.Urz. UE 2001 L 125/15)
dyrektywa 2002/87/WE	– dyrektywa 2002/87/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z 16 grudnia 2002 r. w sprawie dodatkowego nadzoru nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń oraz przedsiębiorstwami inwestycyjnymi konglomeratu finansowego oraz w sprawie zmian innych dyrektyw (Dz.Urz. UE 2003 L 35/1 ze zm.)
dyrektywa 2004/39/WE,
dyrektywa MiFID	– dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG, i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającą dyrektywę Rady 93/22/EWG (Dz.Urz. UE 2004 L 145/1 ze zm.)
dyrektywa 2005/56/WE	– dyrektywa 2005/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 26 października 2005 r. w sprawie transgranicznego łączenia się spółek kapitałowych (Dz.Urz. UE 2005 L 310/1 ze zm.)
dyrektywa 2005/60/WE	– dyrektywa 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (Dz.Urz. UE 2005 L 309/15 ze zm.) – zastąpiła dyrektywę 91/308/EWG z 1991 r.
dyrektywa 2006/48/WE	– dyrektywa 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (Dz.Urz. UE 2006 L 177/1 ze zm.)
dyrektywa 2006/49/WE	– dyrektywa 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (Dz.Urz. UE 2006 L 177/201 ze zm.)

dyrektywa 2007/44/WE	– dyrektywa 2007/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 5 września 2007 r. zmieniająca dyrektywę Rady 92/49/EWG oraz dyrektywy 2002/83/WE, 2004/39/WE, 2005/68/WE i 2006/48/WE w zakresie zasad proceduralnych i kryteriów oceny stosowanych w ramach oceny ostrożnościowej wypadków nabycia lub zwiększenia udziałów w podmiotach sektora finansowego (Dz.Urz. UE 2007 L 247/1)
dyrektywa 2007/64/WE	– dyrektywa 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniająca dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE, i 2006/48/WE i uchylająca dyrektywę 97/5/WE (Dz.Urz. UE 2007 L 319/1 ze zm.)
dyrektywa 2008/48/WE	– dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca Dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.Urz. UE 2008 L 133/66 ze zm.)
dyrektywa 2009/14/UE	– dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/14/WE z 11 marca 2009 r. zmieniająca dyrektywę 94/19/WE w sprawie systemów gwarancji depozytów w odniesieniu do poziomu gwarancji oraz terminu wypłaty (Dz.Urz. UE 2009 L 68/3)
dyrektywa 2010/76/UE	– dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/76/UE z 24 listopada 2010 r. w sprawie zmiany dyrektyw 2006/48/WE oraz 2006/49/WE w zakresie wymogów kapitałowych dotyczących portfela handlowego i resekurytyzacji oraz przeglądu nadzorczego polityki wynagrodzeń (Dz.Urz. UE 2010 L 329/3)
dyrektywa 2010/78/UE	– dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/78/UE z 24 listopada 2010 r. w sprawie zmiany dyrektyw 98/26/WE, 2002/87/WE, 2003/6/WE, 2003/41/WE, 2003/71/WE, 2004/39/WE, 2004/109/WE, 2005/60/WE, 2006/48/WE, 2006/49/WE i 2009/65/WE w odniesieniu do uprawnień Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych) oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych) (Dz.Urz. UE 2010 L 331/120)
k.c.	– ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
k.k.	– ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)
k.p.	– ustawa z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn. Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.)
k.p.a.	– ustawa z 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.)
k.p.c.	– ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.)
k.p.k.	– ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555 ze zm.)
k.r.o.	– ustawa z 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 788)
k.s.h.	– ustawa z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.)
Konstytucja RP	– Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)

nowelizacja z 23 sierpnia 2001 r.	– ustawa z 23 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. Nr 111, poz. 1195)
nowelizacja z 1 kwietnia 2004 r.	– ustawa z 1 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. Nr 91, poz. 870)
nowelizacja z 26 stycznia 2007 r.	– ustawa z 26 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe (Dz.U. Nr 42, poz. 272)
nowelizacja z 25 czerwca 2010 r.	– ustawa z 25 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o działalności ubezpieczeniowej, ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. Nr 126, poz. 853)
nowelizacja z 28 kwietnia 2011 r.	– ustawa z 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. Nr 131, poz. 763)
nowelizacja z 29 lipca 2011 r., ustawa antyspreadowa	– ustawa z 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984)
nowelizacja z 19 sierpnia 2011 r.	– ustawa z 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 201, poz. 1181)
nowelizacja z 24 października 2012 r.	– ustawa z 24 października 2012 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r., poz. 1385)
ord. pod.	– ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 749 ze zm.)
p.p.s.a.	– ustawa z 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.)
p.u.n.	– ustawa z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1112 ze zm.)
pr. bank. z 1989 r.	– ustawa z 31 stycznia 1989 r. – Prawo bankowe (Dz.U. Nr 72, poz. 359 ze zm. – akt uchylony)
pr. bank., Prawo bankowe	– ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm.)
pr. dew.	– ustawa z 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 826)
pr. spółdz.	– ustawa z 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.)
rozp. rez.	– rozporządzenie Ministra Finansów z 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. Nr 235, poz. 1589 ze zm.)
rozp. zas. rach.	– rozporządzenie Ministra Finansów z 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. Nr 191, poz. 1279 ze zm.)
rozporządzenie 1093/2010	– rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylenia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.Urz. UE 2010 L 331/12)
TfUE	– Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE 2012 C 326/1)
TWE	– Traktat o ustanowieniu Wspólnoty Europejskiej (Dz.Urz. UE 2004 L 90/864/2 ze zm.)
u.BFG	– ustawa z 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 711 ze zm.)

u.BGK	– ustawa z 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz.U. Nr 65, poz. 594 ze zm.)
u.e.i.p.	– ustawa z 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1232)
u.e.r.FUS	– ustawa z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.)
u.f.b.s.	– ustawa z 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. Nr 119, poz. 1252 ze zm.)
u.f.i.	– ustawa z 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546 ze zm.)
u.k.k.	– ustawa z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 126, poz. 715 ze zm.)
u.l.z.b.h.	– ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 99, poz. 919 ze zm.)
u.n.r.f.	– ustawa z 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1149 ze zm.)
u.n.u.	– ustawa z 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego (Dz.U. Nr 83, poz. 719 ze zm.)
u.NBP	– ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.)
u.o.d.o.	– ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.)
u.o.i.f.	– ustawa z 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384 ze zm.)
u.o.k.	– ustawa z 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1225)
u.o.p.	– ustawa z 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 185, poz. 1439 ze zm.)
u.o.r.	– ustawa z 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych o zasadach nadzoru nad tymi systemami (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 112, poz. 743 ze zm.)
u.p.d.o.p	– ustawa z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397 ze zm.)
u.p.e.a.	– ustawa z 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1015 ze zm.)
u.p.p.p.	– ustawa z 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 46, poz. 276 ze zm.)
u.r.f.	– ustawa z 3 lutego 1993 r. o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 18, poz. 82 ze zm.)
u.rach.	– ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.)
u.s.d.g.	– ustawa z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.)

- u.s.k.o.k., u.SKOK – ustawa z 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2012 r., poz. 855 ze zm.)
- u.s.u.s. – ustawa z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.)
- u.u.p. – ustawa z 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. Nr 199, poz. 1175 ze zm.)
- uchwała 134/2010 – uchwała nr 134/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 5 maja 2010 r. w sprawie wydania Rekomendacji A dotyczącej zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na rynku instrumentów pochodnych (Dz.Urz. KNF Nr 3, poz. 20)
- uchwała 151/2011 – uchwała nr 151/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z 7 czerwca 2011 r. w sprawie wydania Rekomendacji R dotyczącej zasad identyfikacji bilansowych ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość, wyznaczania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowych ekspozycji kredytowych oraz rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe (Dz.Urz. KNF Nr 6, poz. 17)
- uchwała 18/2011 – uchwała nr 18/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z 25 stycznia 2011 r. w sprawie wydania Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (Dz.Urz. KNF Nr 3, poz. 6)
- uchwała 180/2011 – uchwała nr 180/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z 19 lipca 2011 r. w sprawie Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach (Dz.Urz. KNF Nr 11, poz. 40)
- uchwała 208/2011 – uchwała nr 208/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z 22 sierpnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań (Dz.Urz. KNF 2011 r. Nr 9, poz. 34 ze zm.)
- uchwała 249/2012 – uchwała nr 249/2012 Komisji Nadzoru Finansowego z 11 września 2012 r. w sprawie wydania Rekomendacji J dotyczącej gromadzenia i przetwarzania przez banki danych o nieruchomościach (Dz.Urz. KNF z 2012 r., poz. 16)
- uchwała 254/2008 – uchwała nr 254/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z 4 sierpnia 2008 r. w sprawie wytycznych i okoliczności istotnych dla oceny rękopisów kandydatów na członków organów podmiotów nadzorowanych (Dz.Urz. KNF Nr 6, poz. 23)
- uchwała 258/2011 – uchwała nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku (Dz.Urz. KNF z 2011 r. Nr 11, poz. 42)
- uchwała 312/2012 – uchwała nr 312/2012 Komisji Nadzoru Finansowego z 27 listopada 2012 r. w sprawie trybu wykonywania nadzoru nad działalnością bankową (Dz.Urz. KNF z 2012 r., poz. 20)
- uchwała 325/2011 – uchwała nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z 20 grudnia 2011 r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakre-

- su i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych (Dz.Urz. KNF 2011 r. Nr 13, poz. 49)
- uchwała 378/2008 – uchwała nr 378/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z 17 grudnia 2008 r. w sprawie wysokości i warunków zaliczania do funduszy własnych banków spółdzielczych określonej części dodatkowej kwoty odpowiedzialności członków banku spółdzielczego (Dz.Urz. KNF Nr 8, poz. 32)
- uchwała 385/2008 – uchwała nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z 17 grudnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz.Urz. KNF Nr 8, poz. 39 ze zm.)
- uchwała 386/2008 – uchwała nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (Dz.Urz. KNF Nr 8, poz. 40 ze zm.)
- uchwała 387/2008 – uchwała nr 387/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z 17 grudnia 2008 r. w sprawie określenia ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej, z których bank może korzystać w celu ustalenia wymogów kapitałowych i zakresu korzystania z tych ocen oraz ich powiązania ze stopniami jakości kredytowej (Dz.Urz. KNF Nr 8, poz. 41)
- uchwała 389/2008 – uchwała nr 389/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z 17 grudnia 2008 r. w sprawie wykazu dokumentów załączanych do wniosków do Komisji Nadzoru Finansowego w sprawach o wydanie zezwolenia na utworzenie banku, o wyrażenie zgody na powołanie członków zarządu banku oraz do informacji o składzie zarządu przedstawianej Komisji Nadzoru Finansowego przez radę nadzorczą banku (Dz.Urz. KNF Nr 8, poz. 43 ze zm.)
- uchwała 390/2008 – uchwała nr 390/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z 17 grudnia 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia wykazu holdingów, trybu składania i aktualizacji zgłoszeń holdingów oraz wzoru zgłoszenia holdingu (Dz.Urz. KNF Nr 8, poz. 44)
- uchwała 434/2010 – uchwała nr 434/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 20 grudnia 2010 r. w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku (Dz.Urz. KNF z 2011 r. Nr 1, poz. 1)
- uchwała 52/2010 – uchwała nr 52/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 23 lutego 2010 r. w sprawie wydania Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (Dz.Urz. KNF Nr 2, poz. 12)
- uchwała 53/2010 – uchwała nr 53/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 23 lutego 2010 r. w sprawie wydania Rekomendacji I dotyczącej zarządzania ryzykiem walutowym w bankach oraz zasad dokonywania przez banki operacji obciążonych ryzykiem walutowym (Dz.Urz. KNF Nr 2, poz. 13)
- uchwała 76/2010 – uchwała nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania

- wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz.Urz. KNF Nr 2, poz. 11 ze zm.)
- uchwała nr 359/2012 – uchwała nr 359/2012 Komisji Nadzoru Finansowego z 20 grudnia 2012 r. w sprawie wykazu dokumentów dotyczących działalności gospodarczej przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznego załączanych do wniosku o udzielenie zezwoleń, o których mowa w art. 6a ust. 1 pkt 1 lit. m oraz art. 6d ust. 1 ustawy – Prawo bankowe
- uchwała Zarządu NBP 53/2011 – uchwała nr 53/2011 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z 22 września 2011 r. w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego (Dz.Urz. NBP Nr 14, poz. 15)

2. Czasopisma i publikatory

- Biul. SN – „Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego”
- KPP – „Kwartalnik Prawa Prywatnego”
- KZS – „Krakowskie Zeszyty Sądowe”
- Legalis – system informacji prawnej C.H. Beck
- Lex – system informacji prawnej Wolters Kluwer Polska
- LexPolonica – Serwis Prawniczy LexisNexis Polska Sp. z o.o.
- M.P. – „Monitor Polski”
- Mon. Pr. Bank. – „Monitor Prawa Bankowego”
- MoP – „Monitor Prawniczy”
- ONSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
- ONSAiWSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych
- OSA – Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
- OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
- OSNC-ZD – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna – Zeszyt Dodatkowy
- OSNKW – Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Wojskowa
- OSP – Orzecznictwo Sądów Polskich
- OTK – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
- PiP – „Państwo i Prawo”
- PPH – „Przegląd Prawa Handlowego”
- PPiA – „Przegląd Prawa i Administracji”
- Pr. Bank. – „Prawo Bankowe”
- Pr. Gosp. – „Przegląd Gospodarczy”
- Pr. Pap. Wart. – „Prawo Papierów Wartościowych”
- Pr. Spółek – „Prawo Spółek”
- PUG – „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego”
- TPP – „Transformacje Prawa Prywatnego”

3. Sądy i inne instytucje

- BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego
- BIK – Biuro Informacji Kredytowej S.A.
- EUNB – Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
- GINB – Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego
- GIODO – Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
- KE – Komisja Europejska
- KIR – Krajowa Izba Rozliczeniowa SA

KNB	– Komisja Nadzoru Bankowego
KNF	– Komisja Nadzoru Finansowego
Komitet Bazylejski	– Bazylejski Komitet do spraw Nadzoru Bankowego
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
OECD	– Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
NBP	– Narodowy Bank Polski
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
SA	– Sąd Apelacyjny
SKOK	– Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa
SN	– Sąd Najwyższy
SOKiK	– Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
TFI	– Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (obecnie Europejski Trybunał Sprawiedliwości)
UKNF	– Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
UOKiK	– Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
WSA	– Wojewódzki Sąd Administracyjny
ZBP	– Związek Banków Polskich

4. Inne

b.p.w.	– bankowe papiery wartościowe
b.t.e.	– bankowy tytuł egzekucyjny
EOG	– Europejski Obszar Gospodarczy
MSR	– Międzynarodowe Standardy Rachunkowości
NUK	– Nowa Umowa Kapitałowa
I Rekomendacja ZBP w sprawie ustawy o usługach płatniczych	– Rekomendacja Rady Prawa Bankowego i Zespołu ds. Regulacji Płatniczych z 12 czerwca 2012 r. w sprawie wybranych problemów interpretacyjnych ustawy o usługach płatniczych (Mon. Pr. Bank. 2012, nr 12)
I Rekomendacja ZBP w sprawie outsourcingu	– I Rekomendacja Rady Prawa Bankowego przy Związku Banków Polskich z 25 października 2011 r. w sprawie niektórych problemów interpretacyjnych związanych z nowelizacją prawa bankowego w zakresie outsourcingu (Mon. Pr. Bank. 2012, nr 2, s. 92 i n.)
II Rekomendacja ZBP w sprawie ustawy o usługach płatniczych	– II Rekomendacja Rady Prawa Bankowego i Zespołu do spraw Regulacji Płatniczych z 18 września 2012 r. w sprawie wybranych problemów interpretacyjnych ustawy o usługach płatniczych, niepubl.
II Rekomendacja ZBP w sprawie outsourcingu	– II Rekomendacja Rady Prawa Bankowego z 30 maja 2012 r. w sprawie niektórych problemów interpretacyjnych związanych z nowelizacją prawa bankowego w zakresie outsourcingu (niepubl.)
Podstawowe Zasady Efektywnego Nadzoru Bankowego	– Core principles for effective banking supervision, September 2012 (dokument Komitetu Bazylejskiego dostępny na www.bis.org), zastąpił wcześniejszą wersję z 1997 r.
rekomendacja ZBP w sprawie spreadów walutowych	– Rekomendacja Rady Prawa Bankowego przy ZBP z 6 września 2011 r. w sprawie prawnych aspektów zmiany ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o kredycie konsumenckim w zakresie spreadów walutowych (Mon. Pr. Bank. 2011, nr 11)
UE	– Unia Europejska

Uwaga: Artykuły bez bliższego oznaczenia są artykułami ustawy – Prawo bankowe.

Wprowadzenie

Oddając do rąk Czytelników komentarz do ustawy – Prawo bankowe, wyrażam nadzieję, że jego lektura pozwoli nieco głębiej sięgnąć w obszar regulacji prawa bankowego.

Jak dotychczas ustawa – Prawo bankowe była przedmiotem wielu komentarzy i opracowań, dokonywanych zarówno przez wybitnych przedstawicieli nauki prawa bankowego, jak też i przez osoby stosujące prawo bankowe w praktyce. Zmieniające się otoczenie gospodarcze dotyczące działalności banków powoduje jednak, że przedmiot regulacji ustawy – Prawo bankowe ulega ciągłym modyfikacjom. Trzeba wspomnieć, iż ustawa ta od jej uchwalenia 29 sierpnia 1997 r. była nowelizowana ponad 70 razy, z czego 15 razy w latach 2010–2012. Zmiany wprowadzone w ostatnich trzech latach (obejmujące m.in. nabywanie znacznych pakietów akcji, outsourcing, regulacje ostrożnościowe, wykonywanie nadzoru bankowego, zmiany wprowadzone ustawą o usługach płatniczych oraz ustawą o kredycie konsumenckim, możliwość spłaty kredytu w walucie obcej) są na tyle istotne, że stały się inspiracją do napisania niniejszej książki.

W komentarzu starałem się połączyć zakres niezbędnej wiedzy teoretycznej z praktycznymi aspektami stosowania przepisów zawartych w ustawie – Prawo bankowe. Z racji zainteresowań i praktyki zawodowej oraz ograniczeń w objętości komentarza nie wszystkie przepisy zostały jednak omówione tak samo wyczerpująco, co, mam nadzieję, Szanowni Czytelnicy mi wybaczą. Komentarz stanowi też próbę skupienia się nie tylko na teoretycznych rozważaniach ale poszukiwania sposobu rozwiązania praktycznych problemów pojawiających się przy jej stosowaniu.

Życzę zatem miłej lektury.

Arkadiusz Kawulski

USTAWA

z dnia 29 sierpnia 1997 r.

Prawo bankowe

(tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1376; zm.: Dz.U. z 2012 r., poz. 1385, poz. 1529)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. ZAKRES REGULACJI

Art. 1. Ustawa określa zasady prowadzenia działalności bankowej, tworzenia i organizacji banków, oddziałów i przedstawicielstw banków zagranicznych, a także oddziałów instytucji kredytowych oraz zasady sprawowania nadzoru bankowego, postępowania naprawczego, likwidacji i upadłości banków.

1. Rozdział 1 reguluje kilka kwestii:

- 1) określa zakres regulacji komentowanej ustawy (art. 1),
- 2) definiuje bank (art. 2) i określa zasady ochrony prawnej wyrazów „bank” i „kasa” (art. 3),
- 3) definiuje podstawowe pojęcia używane w Prawie bankowym (art. 4),
- 4) określa zakres czynności bankowych (art. 5) i innej działalności banków (art. 6),
- 5) zakres oświadczeń banku składanych w formie elektronicznej (art. 7),
- 6) obowiązek utrzymywania płynności płatniczej (art. 8),
- 7) system zarządzania w banku (art. 9–9g),
- 8) tajemnicę zawodową Komisji Nadzoru Finansowego (art. 10a),
- 9) zakres działań KNF podejmowanych na podstawie komentowanej ustawy, będących decyzjami administracyjnymi (art. 11).

2. Tematyka objęta regulacją rozdziału 1 w znacznej części nawiązuje więc do określenia charakteru prawnego banku i jego pozycji w obrocie gospodarczym, wyznaczonej z jednej strony przez zakres działalności wykonywanej przez bank, a z drugiej strony ograniczonej obowiązками banku jako instytucji zaufania publicznego. Jak się wydaje, bardziej właściwym miejscem na umieszczenie art. 10a (tajemnica zawodowa KNF) i art. 11 (decyzje KNF) byłby rozdział 11 dotyczący nadzoru bankowego. Z kolei art. 8 oraz 9–9g mogłyby się znaleźć w rozdziale 10, przy czym wówczas zmiana powinien ulec tytuł tego rozdziału np. na „Regulacje ostrożnościowe”.
3. Komentowana ustawa jest podstawowym aktem prawnym regulującym działalność banków. Art. 1 pr. bank. określa jego zakres przedmiotowy (zob. szerzej E. Fojcik-Mastalska, w: M. Bączyk, E. Fojcik-Mastalska, L. Góral, J. Pisuliński, W. Pyzioł, *Prawo bankowe. Komentarz*, wyd. 5, Warszawa 2007, s. 12–13; B. Smykla, *Prawo bankowe. Komentarz*, wyd. 2, Warszawa 2011, s. 3–5 i przywołaną tam literaturę). Zgodnie z tym przepisem Prawo bankowe określa zasady:
- 1) prowadzenia działalności bankowej (rozdz. 1, 3–8 oraz 10);
 - 2) tworzenia i organizacji banków, oddziałów i przedstawicielstw banków zagranicznych, a także oddziałów instytucji kredytowych (rozdz. 2, 2a i 9);
 - 3) sprawowania nadzoru bankowego (rozdz. 11–11b);
 - 4) postępowania naprawczego, likwidacji i upadłości banków (rozdział 12).
4. Zakres podmiotowy Prawa bankowego obejmuje:
- 1) banki krajowe;
 - 2) oddziały i przedstawicielstwa banków zagranicznych;
 - 3) oddziały instytucji kredytowych.

W komentowanym przepisie nie zostały wymienione przedstawicielstwa instytucji kredytowych, choć art. 42 pr. bank. zawiera odnoszące się do nich regulacje.

5. Prawo bankowe nie definiuje pojęcia „działalność bankowa”. Jest to z pewnością działalność gospodarcza w rozumieniu ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.). Odnosnie do zakresu przedmiotowego działalności bankowej obejmuje on zarówno czynności bankowe (art. 5), jak i inną działalność banków (art. 6) [zob. S. Szuster, w: F. Zoll (red.), *Prawo bankowe. Komentarz*, t. I, Kraków 2005, s. 20].
6. Zakres wykonywanej przez bank działalności bankowej jest określony przez Komisję Nadzoru Finansowego w zezwoleniu na utworzenie banku, jest on także określony w statucie banku (przedmiot działania i zakres działalności banku). Każda zmiana statutu w tym zakresie wymaga zezwolenia KNF, w związku z tym każdy bank może zatem mieć nieco inny zakres działalności. Można uznać, iż katalog działalności przewidziany w statucie banku wyznacza dopuszczalny zakres jego funkcjonowania. Zasadą jest, że bank prowadzi swoją działalność (bankową) samodzielnie. Bank może też jednak korzystać przy prowadzeniu działalności

z usług innych podmiotów – wówczas mówimy o outsourcingu działalności bankowej (zob. uwagi do art. 6a–6d).

7. Prawo bankowe zajmuje w systemie prawa miejsce szczególne. W jego zakres wchodzi wszystkie normy prawne regulujące organizację i funkcjonowanie systemu bankowego. Prawo bankowe *sensu stricto* to komentowana ustawa, jako podstawowy akt prawny regulujący działalność banków. Prawo bankowe *sensu largo* to wszystkie przepisy prawa dotyczące działalności banków. Przegląd tych przepisów prowadzi do wniosku, że Prawo bankowe jest interdyscyplinarną dziedziną prawa, zawiera bowiem przepisy dotyczące zarówno publicznego prawa bankowego, jak i prywatnego prawa bankowego, ponieważ jej założeniem miało być całościowe uregulowanie problematyki bankowej [zob. W. Góralczyk, w: W. Góralczyk (red.), *Prawo bankowe. Komentarz*, Warszawa 1999, s. 13]. Publiczne Prawo bankowe dotyczy regulacji systemu bankowego w odniesieniu do zasad tworzenia banków, wykonywania nadzoru nad bankami oraz tzw. regulacji ostrożnościowych. Jako przykłady regulacji z zakresu publicznego prawa bankowego można wskazać przepisy ustawy – Prawo bankowe dotyczące tworzenia banków (rozdz. 2 i 2a), nadzoru nad bankami i uprawnień Komisji Nadzoru Finansowego (rozdz. 11, 11a, 11b i 12) oraz regulacji ostrożnościowych (art. 8, 9a–9f, art. 71, rozdz. 10). Natomiast prywatne Prawo bankowe dotyczy kwestii cywilnoprawnych związanych z szeroko pojętą działalnością bankową i funkcjonowaniem banków w obrocie gospodarczym. Jako przykład można podać przepisy Prawa bankowego w zakresie umowy rachunku bankowego, umowy kredytu, akredytywy, gwarancji bankowej, tajemnicy bankowej.
8. Konstytucja RP jest źródłem Prawa bankowego jedynie w odniesieniu do regulacji dotyczącej statusu Narodowego Banku Polskiego (art. 227 Konstytucji RP). Głównymi źródłami Prawa bankowego w Polsce są ustawy oraz wydane do nich akty wykonawcze. Zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania systemu bankowego mają ustawa – Prawo bankowe w odniesieniu do działalności banków komercyjnych i ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.) w odniesieniu do działalności banku centralnego. Ponadto obowiązuje co najmniej kilkanaście innych ustaw odnoszących się do funkcjonowania sektora bankowego. Duże znaczenie, jako źródła Prawa bankowego, mają także akty wykonawcze do ustaw, regulujące szczegółowe i istotne dla działalności banków kwestie (np. nadzorcze normy ostrożnościowe – fundusze własne, limit koncentracji zaangażowanej, normy adekwatności kapitałowej należące do szerszej kategorii regulacji oszczędnościowych).
9. Mówiąc o źródłach Prawa bankowego, należy wspomnieć o zobowiązaniach, jakie ma Polska w związku z członkostwem w Unii Europejskiej. Do funkcjonowania sektora bankowego w UE mają pełne zastosowanie podstawowe unijne swobody, w szczególności swoboda świadczenia usług (art. 56 TFUE, dawny art. 49 TWE) oraz swoboda przepływu kapitału (art. 63 TFUE, dawny art. 56 TWE). Stosuje się

także zasadę subsydiarności, zgodnie z którą UE interweniuje w danej dziedzinie tylko wtedy, gdy określona sprawa wymaga regulacji na szczeblu unijnym. Takie właśnie rozwiązanie zostało przyjęte w odniesieniu do regulacji sektora finansowego, w tym bankowego, głównie w stosunku do regulacji z zakresu publicznego Prawa bankowego. W odniesieniu do funkcjonowania sektora bankowego instytucje unijne przyjęły zasadę regulacji przez rozporządzenia i dyrektywy. Jest tylko kilka rozporządzeń unijnych dotyczących funkcjonowania sektora bankowego (jako przykład można podać rozporządzenie 1093/2009). Większość kwestii na szczeblu unijnym regulują dyrektywy, przy czym należy zwrócić uwagę, że są to kwestie w przeważającej mierze o charakterze publicznoprawnym. Dyrektywy regulują więc zasady tworzenia instytucji bankowych, wymagania związane z ich funkcjonowaniem, kwestie nadzorcze oraz związane z restrukturyzacją i upadłością tych instytucji.

10. Poza regulacjami Unii Europejskiej należy wskazać także na inne źródła publicznego Prawa bankowego (zob. szerzej R.W. Kaszubski, *Funkcjonalne źródła prawa bankowego publicznego*, Kraków 2006; M. Olszak, *Bankowe normy ostrożnościowe*, Białystok 2011). Są to rekomendacje i zalecenia Bazylejskiego Komitetu do spraw Nadzoru Bankowego (jest to organizacja zrzeszająca nadzorców bankowych z najbardziej rozwiniętych krajów świata o dużym prestiżu i znaczeniu), które nie mają co prawda charakteru wiążącego, ale stanowią istotny element wykorzystywany przez rozwinięte kraje świata przy tworzeniu krajowych przepisów nadzorczych. Najważniejsze regulacje wydane przez Komitet Bazylejski to: Podstawowe zasady efektywnego nadzoru bankowego (2012 r., zastąpiły wersję z 1997 r.), tzw. Umowa Kapitałowa (1988 r.), Nadzór konglomeratów finansowych (1995 r.), Nadzór bankowości transgranicznej (1996 r.), Ramy systemów kontroli wewnętrznej w bankach (1998 r.), Nowa Umowa Kapitałowa (2004 r.) (publikacje te zostały przetłumaczone na język polski i wydane przez NBP, dostępne są na stronie internetowej KNF, www.knf.gov.pl), tzw. Bazylea III (zob. uwagę 3 do art. 126). Niektóre z powyższych regulacji zostały wykorzystane przez instytucje Unii Europejskiej do przygotowania dyrektyw w zakresie Prawa bankowego skierowanych do państw członkowskich. Taka sytuacja miała miejsce między innymi w odniesieniu do Nowej Umowy Kapitałowej z 2004 r., która stała się podstawą do wprowadzenia na tyle istotnych zmian w dyrektywie 2000/12/WE, które spowodowały jej uchylenie i przyjęcie dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (Dz.Urz. UE 2006 L 177/1 ze zm.) i dyrektywy 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (Dz.Urz. UE 2006 L 177/201 ze zm.).

Art. 2. POJĘCIE BANKU

Art. 2. Bank jest osobą prawną utworzoną zgodnie z przepisami ustaw, działającą na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym.

1. Regulacje zawarte w Prawie bankowym wskazują na szczególną pozycję banku w obrocie gospodarczym. Bank jest uznawany za instytucję zaufania publicznego, objętą szczególnym nadzorem (zob. A. Janiak, *Bank jako instytucja zaufania publicznego*, „Glosa” 2003, nr 2, s. 17–20). Sąd Najwyższy wskazał, że przepisy prawa tworzą i podtrzymują wizerunek banku jako podmiotu o wyjątkowym charakterze, jako instytucji pod specjalnym nadzorem państwa, której system prawny wyznacza ramy działania w sposób znacznie bardziej szczegółowy niż innym podmiotom gospodarczym. Poddanie działalności bankowej szczególnej regulacji publicznoprawnej, uwzględniającej wyjątkową pozycję banków w systemie gospodarczym państwa, powoduje, że naruszenie przez instytucję zaufania publicznego spoczywających na niej obowiązków należy ocenić znacznie bardziej restrykcyjnie niż w przypadku podmiotu niemającego tego statusu (wyrok SN z 21 października 2010 r., IV CSK 236/10, LexPolonica 2401699).
2. Komentowany przepis podaje legalną definicję banku [zob. krytyczne uwagi do tej definicji E. Fojcik-Mastalskiej, w: *Prawo...*, s. 15–16; zob. także omówienie definicji banku przez A. Kawulskiego, B. Smykę, *Pozycja banku w prawie polskim na tle regulacji Unii Europejskiej*, „Radca Prawny” 2001, nr 5 (cz. I), s. 105]. Analizując poszczególne elementy tej definicji, należy wskazać, że Prawo bankowe przewiduje możliwość funkcjonowania banku jedynie jako osoby prawnej. Związane jest to ze szczególnym charakterem banków jako instytucji zaufania publicznego. W praktyce jako osoby prawne banki funkcjonują zgodnie z prawem polskim jako spółki akcyjne, spółdzielnie oraz jako banki państwowe (zob. uwagi do art. 12).
3. Banki mogą być tworzone zgodnie z przepisami ustaw – a więc nie tylko Prawa bankowego, ale w odniesieniu do:
 - 1) banków w formie spółki akcyjnej – także na podstawie ustawy z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.);
 - 2) banków hipotecznych – także na podstawie Kodeksu spółek handlowych i ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 99, poz. 919 ze zm.);
 - 3) banków spółdzielczych – także na podstawie ustawy z 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrze-

szających (Dz.U. Nr 119, poz. 1252 ze zm.) oraz ustawy z 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.).

Nowy, odrębny typ banku nie może być więc utworzony bez podstawy ustawowej [por. W. Góralczyk, w: W. Góralczyk (red.), *Prawo...*, s. 14].

4. Banki mogą działać jedynie na podstawie zezwoleń, których udziela organ nadzoru bankowego – od 1 stycznia 2008 r. jest nim Komisja Nadzoru Finansowego. Żaden bank nie może legalnie działać na terytorium Polski bez zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego lub innego właściwego organu nadzoru (to zezwolenie dotyczy instytucji kredytowych – zob. uwagi do rozdziału 2a). Zezwolenia wydane przez organ nadzoru uprawniają banki do wykonywania czynności bankowych. Czynności bankowe są wymienione w art. 5 ust. 1 i 2 pr. bank. (zob. uwagi do art. 5). Obowiązek uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności bankowej wynika z dyrektywy 2006/48/WE.
5. Wykonywane przez banki na podstawie zezwoleń organu nadzoru czynności bankowe mają na celu obciążanie ryzykiem środków powierzonych pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym. Środki powierzone to depozyty, np. wkłady pieniężne płatne na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu, przechowywane na rachunkach bankowych, czy też środki pieniężne uzyskane z emisji bankowych papierów wartościowych. Cechą charakterystyczną tych środków jest to, że w różnym trybie podlegają one zwrotowi podmiotowi, który te środki powierzył bankowi. Obciążanie przez bank ryzykiem tych powierzonych środków to np. udzielanie na podstawie tych środków kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych.
6. W Prawie bankowym nie została przyjęta definicja instytucji kredytowej w odniesieniu do mających siedzibę w Polsce instytucji bankowych. Takie rozwiązanie spowodowało powstanie wątpliwości terminologicznych odnośnie do zakresu pojęciowego określeń „bank” i „instytucja kredytowa”. Należy uznać, iż definicja instytucji kredytowej jest szersza niż definicja banku (zob. uwagi do definicji instytucji kredytowej – art. 4 ust. 1 pkt 17). Konsekwencją wymagań wynikających z definicji banku są przewidziane w Prawie bankowym sankcje: cywilna i karna. Sankcję cywilną określa art. 170 pr. bank. (zob. uwagi do tego przepisu), natomiast sankcja karna jest zawarta w art. 171 ust. 1 pr. bank. (zob. uwagi do tego przepisu).
7. Banki można podzielić według rodzaju działalności, który wykonują, na banki uniwersalne (tzn. takie, które mogą wykonywać pełen zakres działalności bankowej, z wyjątkiem zastrzeżonej dla banków specjalistycznych) i banki specjalistyczne (tzn. takie, które mogą wykonywać szczególne czynności – obecnie jedyny rodzaj wyodrębnionych ustawowo banków specjalistycznych to banki hipoteczne). Należy wskazać, że kasy mieszkaniowe i banki prowadzące działalność maklerską

nie są bankami specjalistycznymi, są to wydzielone finansowo i organizacyjnie części banków uniwersalnych. Bankami specjalistycznymi nie są także banki „inwestycyjne” czy też „internetowe” – są to pojęcia potoczne (np. mBank nie jest odrębnym bankiem, tylko częścią Banku BRE SA).

Art. 3. OCHRONA PRAWNA NAZW „BANK” I „KASA”

Art. 3. Wyrazy „bank” lub „kasa” mogą być używane w nazwie oraz dla określenia działalności lub reklamy wyłącznie banku w rozumieniu art. 2, z tym że:

- 1) nie dotyczy to jednostek organizacyjnych używających wyrazów „bank” lub „kasa”, z których działalności jednoznacznie wynika, że jednostki te nie wykonują czynności bankowych;**
- 2) wyraz „kasa” może być także używany w nazwie oraz do określenia działalności lub reklamy jednostki organizacyjnej, która na podstawie odrębnej ustawy gromadzi oszczędności oraz udziela pożyczek pieniężnych osobom fizycznym zrzeszonym w tej jednostce.**

1. Komentowany przepis przesądza, iż pojęcia „bank” lub „kasa” mogą być używane w nazwie oraz do określenia działalności lub reklamy wyłącznie banku. Od powyższej zasady istnieją dwa wyjątki. Po pierwsze określenia „bank” lub „kasa” mogą być używane w nazwie jednostek organizacyjnych, z których działalności jednoznacznie wynika, iż nie wykonują czynności bankowych (np. bank danych, bank krwi, Softbank).
2. Zgodnie z drugim wyjątkiem wyrazy „bank” lub „kasa” mogą być używane w nazwie jednostek organizacyjnych, które na podstawie odrębnej ustawy gromadzą oszczędności oraz udzielają pożyczek pieniężnych osobom fizycznym zrzeszonym w tej jednostce. W obecnie obowiązującym stanie prawnym są dwa rodzaje takich jednostek – pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe działają na podstawie ustawy z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 19 grudnia 1992 r. w sprawie pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakładach pracy (Dz.U. Nr 100, poz. 502 ze zm.) i mogą udzielać swoim członkom pomocy materialnej w formie pożyczek długoterminowych i krótkoterminowych oraz zapomóg – w miarę posiadanych środków – na zasadach określonych w statucie.

Natomiast spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe działają na podstawie ustawy z 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2012 r., poz. 855 ze zm.). Zgodnie z art. 3 ust. 1 tej ustawy celem kas jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzie-

lanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia.

3. W celu weryfikacji prawidłowości używania w nazwach jednostek organizacyjnych terminów „bank” lub „kasa” pomocniczo można stosować także przepis art. 43³ k.c., zgodnie z którym firma przedsiębiorcy powinna się odróżniać dostatecznie od firm innych przedsiębiorców prowadzących działalność na tym samym rynku. Firma nie może wprowadzać w błąd, w szczególności odnośnie do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności, źródeł zaopatrzenia. Z kolei zgodnie z art. 5 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) czynem nieuczciwej konkurencji jest takie oznaczenie przedsiębiorstwa, które może wprowadzić klientów w błąd odnośnie do jego tożsamości, przez używanie firmy, nazwy, godła, skrótu literowego lub innego charakterystycznego symbolu wcześniej używanego, zgodnie z prawem, do oznaczenia innego przedsiębiorstwa.
4. Nieprzestrzeganie zakazu używania w nazwie jednostki organizacyjnej określeń „bank” lub „kasa” jest zagrożone sankcją karną z art. 171 ust. 2 pr. bank. Karze grzywny do 5 mln złotych i karze pozbawienia wolności do lat 3 podlega ten, kto, prowadząc działalność zarobkową wbrew warunkom określonym w ustawie, używa w nazwie jednostki organizacyjnej niebędącej bankiem lub do określenia jej działalności lub reklamy wyrazów „bank” lub „kasa” (zob. uwagi do art. 171).
5. W orzecznictwie zostały ustalone kryteria oceny działalności podmiotów, które w swojej nazwie używają terminów „bank” lub „kasa”. Sąd Najwyższy w wyroku z 25 marca 1997 r., III CKN 11/97 (OSNC 1997, nr 9, poz. 126), stwierdził, iż „badanie i ustalanie, czy umieszczony w firmie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wyraz »bank« został użyty w kontekście, z którego jednocześnie wynika, że spółka ta nie wykonuje czynności bankowych (art. 101 ustawy z 31 stycznia 1989 r. – Prawo bankowe) – dokonywane jest z punktu widzenia osoby przeciętnego nabywcy (odbiorcy) usług (towarów) tejsze spółki i zwykłych warunków działalności gospodarczej oraz powinno uwzględniać w szczególności: przedmiot działania spółki wpisany do rejestru handlowego, krąg rzeczywistych i potencjalnych odbiorców, a także brzmienie skrótu firmy”. Wyrok ten pozostaje aktualny także *de lege lata*.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z 21 sierpnia 1997 r., I ACa 146/97 (OSAB 1997, nr 3, poz. 25), stwierdził, że: „Większość odbiorców usług bankowych nie należy do kręgu profesjonalistów, a wyraz »bank« w powszechnym odbiorze przyjmowany jest jako działalność polegająca na deponowaniu oszczęd-

ności, dokonywaniu operacji finansowych, wśród nich zakupu i wymiany walut. Podstawowe znaczenie przy ocenie podobieństwa ma bowiem rodzaj porównywanych usług oraz miejsce ich świadczenia. Przyjęta przez pozwaną nazwa firmy sugeruje więc, że przedsiębiorstwo to jest bankiem i zamierza wykonywać czynności bankowe czyli wprowadza w błąd odbiorców odnośnie do tożsamości i przedmiotu działania”.

6. Natomiast ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych nie wprowadza odrębnej ochrony prawnej nazwy „bank hipoteczny”. Należy więc uznać, iż ochrona ta występuje jedynie w odniesieniu do wyrazu „bank”.
7. Dyrektywa 2006/48/WE nie zawiera regulacji dotyczących formy prawnej instytucji kredytowych oraz ochrony ich nazwy. Kwestia ta została pozostawiona do uznania poszczególnych państw członkowskich. Warto jednak dodać, iż zgodnie z art. 18 tej dyrektywy do celów realizacji swojej działalności instytucje kredytowe mogą używać na całym obszarze Unii tej samej nazwy, jakiej używają w państwie członkowskim, w którym mają centralę, niezależnie od jakichkolwiek przepisów obowiązujących w goszczącym państwie członkowskim w zakresie używania wyrazów „bank”, „bank oszczędnościowy” lub innych nazw bankowych. Gdyby zaistniała możliwość pomylenia nazw, goszczące państwo członkowskie może wymagać, żeby nazwa instytucji została doprecyzowana uzupełnieniami wyjaśniającymi (zob. także uwagę 4 do art. 481).
8. Celowość ochrony nazwy instytucji kredytowych znalazła także odzwierciedlenie w wydanych przez Komitet Bazylejski Podstawowych Zasadach Efektywnego Nadzoru Bankowego. Zgodnie bowiem z zasadą 2. dopuszczalne czynności instytucji, które podlegają licencjonowaniu oraz nadzorowi tak jak banki, muszą być wyraźnie określone, a używanie słowa „bank” w nazwie instytucji powinno być kontrolowane w możliwie jak najszerszym zakresie. Komitet Bazylejski wymaga, aby:
 - 1) określenie „bank” było jasno zdefiniowane w przepisach prawnych;
 - 2) dozwolona działalność instytucji takich jak banki, które są licencjonowane oraz podlegają nadzorowi, była jasno zdefiniowana albo przez nadzór, albo w przepisach prawnych;
 - 3) użycie słowa „bank” i jakiegokolwiek pochodnego terminu, takiego jak „bankowość” w nazwie było ograniczone do licencjonowanych i nadzorowanych instytucji we wszystkich okolicznościach, w których inne postępowanie mogłoby spowodować, że społeczeństwo mogłoby zostać wprowadzone w błąd;
 - 4) przyjmowanie depozytów bankowych od ludności było zarezerwowane dla instytucji, które są licencjonowane i podlegają nadzorowi.

Art. 4. SŁOWNIK POJĘĆ**Art. 4. 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:**

- 1) bank krajowy – bank mający siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) bank zagraniczny – bank mający siedzibę za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, na terytorium państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej;
- 3) międzynarodowa instytucja finansowa – instytucję finansową, której większość kapitału własnego należy do państw będących członkami Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju lub banków centralnych takich państw;
- 4) karta płatnicza – kartę płatniczą w rozumieniu ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz.U. z 2012 r. poz. 1232);
- 5) pieniądz elektroniczny – pieniądz elektroniczny w rozumieniu ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych;
- 6) (*uchylony*);
- 7) instytucja finansowa – podmiot niebędący bankiem ani instytucją kredytową, którego podstawowa działalność będąca źródłem większości przychodów polega na wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie:
 - a) nabywania i zbywania udziałów lub akcji,
 - b) udzielania pożyczek ze środków własnych,
 - c) udostępniania składników majątkowych na podstawie umowy leasingu,
 - d) świadczenia usług w zakresie nabywania i zbywania wierzytelności,
 - e) świadczenia usług płatniczych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. Nr 199, poz. 1175 i Nr 291, poz. 1707 oraz z 2012 r. poz. 1166),
 - f) emitowania instrumentów płatniczych i administrowania nimi w zakresie nieuregulowanym w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych,
 - g) udzielania gwarancji, poręczeń lub zaciągania innych zobowiązań nieujmowanych w bilansie,
 - h) obrotu na rachunek własny lub rachunek innej osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną:
 - terminowymi operacjami finansowymi,
 - instrumentami rynku pieniężnego,
 - papierami wartościowymi,

- i) uczestniczenia w emisji papierów wartościowych lub świadczenia usług związanych z taką emisją,
 - j) świadczenia usług w zakresie zarządzania aktywami,
 - k) świadczenia usług w zakresie doradztwa finansowego, w tym inwestycyjnego,
 - l) świadczenia usług polegających na wykonywaniu zleceń na rynku pieniężnym;
- 8) podmiot dominujący:
- a) podmiot dominujący w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 185, poz. 1439, z 2010 r. Nr 167, poz. 1129 oraz z 2012 r. poz. 836) lub
 - b) podmiot, który w ocenie Komisji Nadzoru Finansowego może w inny sposób wywierać znaczący wpływ na inny podmiot;
- 9) podmiot zależny – podmiot, w stosunku do którego inny podmiot jest podmiotem dominującym, przy czym wszystkie podmioty zależne od tego podmiotu zależnego uważa się również za podmioty zależne od pierwotnego podmiotu dominującego;
- 10) holding finansowy – grupę podmiotów, w której pierwotnym podmiotem dominującym jest instytucja finansowa, która nie jest dominującym podmiotem nieregulowanym w rozumieniu art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego (Dz.U. Nr 83, poz. 719, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 341), zwanej dalej „ustawą o nadzorze uzupełniającym”, a w skład grupy wchodzi wyłącznie lub w większości banki, instytucje kredytowe lub instytucje finansowe, przy czym przynajmniej jednym podmiotem zależnym jest bank krajowy, bank zagraniczny lub instytucja kredytowa;
- 11) holding mieszany – grupę podmiotów, w której pierwotnym podmiotem dominującym jest podmiot niebędący bankiem, instytucją kredytową, instytucją finansową ani dominującym podmiotem nieregulowanym w rozumieniu art. 3 pkt 5 ustawy o nadzorze uzupełniającym, a przynajmniej jednym podmiotem zależnym jest bank krajowy, bank zagraniczny lub instytucja kredytowa;
- 11a) holding bankowy zagraniczny – grupę podmiotów, w której pierwotnym podmiotem dominującym jest bank zagraniczny albo instytucja kredytowa, zaś przynajmniej jednym podmiotem zależnym jest bank krajowy, bank zagraniczny, instytucja kredytowa lub instytucja finansowa;

- 11b) holding bankowy krajowy – grupę podmiotów:
- a) w której pierwotnym podmiotem dominującym jest bank krajowy, lub
 - b) w skład której wchodzi: bank krajowy i podmioty blisko z nim powiązane;
- 11c) holding hybrydowy – grupę podmiotów, w której pierwotnym podmiotem dominującym jest instytucja finansowa niebędąca dominującym podmiotem nieregulowanym w rozumieniu art. 3 pkt 5 ustawy o nadzorze uzupełniającym, a w skład grupy wchodzi w większości podmioty niebędące bankami krajowymi, bankami zagranicznymi, instytucjami kredytowymi ani instytucjami finansowymi, zaś przynajmniej jednym podmiotem zależnym jest bank krajowy;
- 12) przedsiębiorstwo pomocniczych usług bankowych – podmiot, którego podstawowa działalność ma charakter pomocniczy w stosunku do podstawowej działalności jednego lub więcej banków, a w szczególności polega na zarządzaniu własnym lub powierzonym majątkiem lub świadczeniu usług w zakresie przetwarzania danych;
- 13) właściwe władze nadzorcze – władze uprawnione na mocy obowiązujących przepisów do sprawowania nadzoru nad podmiotami działającymi na rynku finansowym;
- 14) znaczący wpływ – zdolność do udziału w podejmowaniu decyzji w zakresie wyznaczania kierunków polityki finansowej i operacyjnej, w tym również dotyczącej podziału zysku lub pokrycia straty bilansowej innego podmiotu;
- 15) bliskie powiązania:
- a) posiadanie przez podmiot bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 20% kapitału innego podmiotu lub prawa do wykonywania co najmniej 20% głosów w organach innego podmiotu lub
 - b) pozostawanie z innym podmiotem w związku gospodarczym, opartym na stałej współpracy, w szczególności wynikającej z zawartej umowy lub umów, który w ocenie Komisji Nadzoru Finansowego może mieć istotny wpływ na pogorszenie się sytuacji finansowej jednego z podmiotów;
- 16) podmioty powiązane kapitałowo lub organizacyjnie – co najmniej dwa podmioty, z których przynajmniej jeden bezpośrednio lub pośrednio wywiera znaczący wpływ na pozostałe lub które stanowią dla banku jedno ryzyko ze względu na to, że problemy finansowe jednego z nich, w szczególności trudności z pozyskiwaniem źródeł finansowania lub spłatą zobowiązań, mogą mieć wpływ na pogorszenie zdolności do po-

zyskiwania źródeł finansowania lub spłatę zobowiązań przez którykolwiek z pozostałych;

- 16a) przedsiębiorca – przedsiębiorcę, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.);
- 16b) przedsiębiorca zagraniczny – przedsiębiorcę zagranicznego w rozumieniu art. 5 pkt 3 ustawy wymienionej w pkt 16a;
- 17) instytucja kredytowa – podmiot mający swoją siedzibę za granicą Rzeczypospolitej Polskiej na terytorium jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, zwanych dalej państwami członkowskimi, prowadzący we własnym imieniu i na własny rachunek, na podstawie zezwolenia właściwych władz nadzorczych, działalność polegającą na przyjmowaniu depozytów lub innych środków powierzonych pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym i udzielaniu kredytów lub na wydawaniu pieniądza elektronicznego;
- 18) oddział instytucji kredytowej – jednostkę organizacyjną instytucji kredytowej wykonującą w jej imieniu i na jej rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego tej instytucji kredytowej, przy czym wszystkie jednostki organizacyjne danej instytucji kredytowej odpowiadające powyższym cechom, utworzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uważa się za jeden oddział;
- 19) oddział banku krajowego za granicą – jednostkę organizacyjną banku krajowego wykonującą w jego imieniu i na jego rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego bankowi krajowemu, przy czym wszystkie jednostki organizacyjne danego banku krajowego odpowiadające powyższym cechom, utworzone na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa, uważa się za jeden oddział;
- 20) oddział banku zagranicznego – jednostkę organizacyjną banku zagranicznego wykonującą w jego imieniu i na jego rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego temu bankowi, przy czym wszystkie jednostki organizacyjne danego banku zagranicznego odpowiadające powyższym cechom, utworzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uważa się za jeden oddział;
- 21) działalność transgraniczna – wykonywanie przez instytucję kredytową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przez bank krajowy na terytorium państwa goszczącego wszystkich lub niektórych czynności w zakresie wynikającym z udzielonego zezwolenia, bez uczestnictwa oddziału tej instytucji lub banku;

- 22) państwo macierzyste – państwo członkowskie, w którym dana instytucja kredytowa uzyskała zezwolenie na wykonywanie działalności i na terenie którego ma swoją siedzibę;
- 23) państwo goszczące – państwo członkowskie, na terytorium którego bank krajowy wykonuje lub zamierza wykonywać działalność;
- 24) instytucja pośrednicząca – bank lub inną instytucję uczestniczącą w wykonywaniu przelewów transgranicznych, niebędącą bankiem zleceńodawcy ani bankiem beneficjanta;
- 25) towarzystwo funduszy inwestycyjnych – towarzystwo funduszy inwestycyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.);
- 26) fundusz sekurytyzacyjny – fundusz sekurytyzacyjny w rozumieniu ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych;
- 27) umowa o subpartycypację – umowę, o której mowa w art. 183 ust. 4 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych;
- 28) instytucja dominująca w państwie członkowskim – instytucję kredytową lub bank krajowy, w stosunku do których podmiotem zależnym lub blisko powiązanim w rozumieniu pkt 15 lit. a jest instytucja kredytowa, instytucja finansowa lub bank krajowy, oraz które nie są podmiotami zależnymi w stosunku do instytucji kredytowej działającej na podstawie zezwolenia udzielonego w tym samym państwie lub instytucji finansowej z siedzibą na terytorium tego samego państwa, lub banku krajowego;
- 29) podmiot dominujący w holdingu finansowym w państwie członkowskim – podmiot dominujący w holdingu finansowym lub hybrydowym, który nie jest podmiotem zależnym w stosunku do instytucji kredytowej działającej na podstawie zezwolenia udzielonego w tym samym państwie lub w stosunku do instytucji finansowej z siedzibą na terytorium tego samego państwa, lub nie jest podmiotem zależnym w stosunku do banku krajowego, jeżeli podmiot ten ma siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 29a) spółka zarządzająca – spółkę zarządzającą, o której mowa w art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych;
- 30) unijna instytucja dominująca – instytucję dominującą w państwie członkowskim, która nie jest podmiotem zależnym w stosunku do instytucji kredytowej lub banku krajowego, lub instytucji finansowej z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego;
- 31) unijny podmiot dominujący w holdingu finansowym – podmiot dominujący w holdingu finansowym w państwie członkowskim, który nie jest podmiotem zależnym w stosunku do instytucji kredytowej lub banku krajowego, lub instytucji finansowej z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego.

2. Za wchodzące w skład holdingów, o których mowa w ust. 1 pkt 10–11a, 11b lit. a) oraz w pkt 11c, uważa się także podmioty posiadające bliskie powiązania z bankiem krajowym, wchodzącym w skład holdingu.

3. Przepisy ustawy dotyczące państw członkowskich stosuje się również do państw niebędących państwami członkowskimi, ale należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

BANK KRAJOWY

1. Definicja banku krajowego obejmuje banki (w rozumieniu definicji z art. 2 pr. bank.), które mają siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na podstawie obowiązującej definicji banku i banku krajowego powstają więc pewne problemy terminologiczne. Wynikają one z braku pełnej zgodności definicji banku z definicją instytucji kredytowej zawartą w Prawie bankowym (zob. uwagi 52–54 do pkt 17). Z definicji instytucji kredytowej wynika, iż nie dotyczy ona instytucji prowadzących działalność bankową, mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Tu ma zastosowanie definicja banku krajowego, a w konsekwencji definicja banku (zob. uwagi do art. 2), z analizy której wynika, iż jej zakres podmiotowy jest węższy od zakresu podmiotowego definicji instytucji kredytowej. Gdyby bowiem zdefiniować instytucję kredytową według prawa polskiego, to w jej zakres podmiotowy wchodziłyby nie tylko banki, ale także spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Polski ustawodawca nie zdecydował się jednak na zastąpienie pojęcia „bank” pojęciem „instytucja kredytowa”.

BANK ZAGRANICZNY

2. Wprowadzenie definicji banku zagranicznego jest konsekwencją przyjęcia definicji banku krajowego oraz definicji instytucji kredytowej, ponadto ma na celu odróżnienie instytucji bankowych spoza Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego od banków krajowych oraz instytucji kredytowych.
3. Bank zagraniczny może prowadzić działalność bankową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jedynie przez utworzenie oddziału (zob. uwagi do art. 40 i 41). Ponadto bank zagraniczny może otworzyć w Polsce przedstawicielstwo, którego zakres działalności może obejmować wyłącznie prowadzenie działalności w zakresie reklamy i promocji banku zagranicznego (zob. uwagi do art. 42). Nie jest więc możliwe prowadzenie przez bank zagraniczny działalności transgranicznej na terytorium Polski.
4. Należałoby uznać, iż konkretny przepis Prawa bankowego ma zastosowanie do banku zagranicznego jedynie wówczas, jeśli odnosi się on wprost do banku zagranicznego. Jeżeli jednak Prawo bankowe posługuje się określeniem „bank”, to należy przez to rozumieć z reguły bank krajowy.

MIĘDZYNARODOWA INSTYTUCJA FINANSOWA

5. Pojęcie „międzynarodowa instytucja finansowa” jest użyte w art. 13 pr. bank. (zob. uwagi do tego przepisu). Definicja międzynarodowej instytucji finansowej jest nieprecyzyjna (zob. L. Mazur, *Prawo bankowe. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 20–21; E. Fojcik-Mastalska, w: *Prawo...*, s. 28). W literaturze wyrażono pogląd, iż jest ona szczególną kategorią instytucji finansowej zdefiniowanej w pkt 7 art. 4 ust. 1 pr. bank. (tak B. Smykła, *Prawo...*, s. 25). Oparta na tym poglądzie literalna wykładnia komentowanego pojęcia prowadziłaby jednak do ograniczenia podmiotów, które mieściłyby się w jego zakresie, do podmiotów spełniających kryteria definicji instytucji finansowej w znaczeniu wąskim (zob. uwagi do pkt 7). Wówczas z zakresu pojęcia „międzynarodowa instytucja finansowa” zostałyby wykluczone podmioty będące instytucjami finansowymi w znaczeniu szerokim, np. bankami, firmami inwestycyjnymi (szerzej zob. uwagi do pkt 7). W związku z tym podawano w wątpliwość, czy zakresem komentowanej definicji są objęte także międzynarodowe instytucje bankowe w związku z brzmieniem art. 11 ust. 3 u.NBP (E. Fojcik-Mastalska, w: *Prawo...*, s. 28).
6. Intencją ustawodawcy było określone wyżej zawężenie zakresu podmiotowego komentowanej definicji. Należy wskazać, iż pojęcie międzynarodowej instytucji finansowej znalazło się w pierwotnej wersji Prawa bankowego, natomiast pojęcie „instytucja finansowa” zostało wprowadzone do Prawa bankowego nowelizacją z 23 sierpnia 2001 r. i dotyczy instytucji finansowych w ujęciu wąskim (zob. uwagi do pkt 7). We wspomnianej nowelizacji Prawa bankowego nie została niestety zmodyfikowana definicja międzynarodowej instytucji finansowej w sposób, który jednoznacznie wskazywałby, że chodzi o szerokie ujęcie instytucji finansowej. Wykładnia funkcjonalna komentowanego przepisu w powiązaniu z celem wprowadzenia w art. 13 ust. 3 pr. bank. zasady, iż międzynarodowa instytucja finansowa może być jedynym założycielem banku w formie spółki akcyjnej, umożliwia jednak, jak się wydaje, przyjęcie jako uzasadnionego poglądu, iż zakres podmiotowy definicji międzynarodowej instytucji finansowej powinien być odnoszony do instytucji finansowej w znaczeniu szerokim. Brak jest bowiem uzasadnionych podstaw do ograniczania zakresu podmiotów, które mogą być uznane za międzynarodowe instytucje finansowe.
7. Jako przykłady międzynarodowych instytucji finansowych w rozumieniu proponowanym powyżej można wskazać Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Centralny.

KARTA PŁATNICZA

8. Definicja karty płatniczej na podstawie ustawy o usługach płatniczych z 19 sierpnia 2011 r. (Dz.U. Nr 199, poz. 1175 ze zm.) została przeniesiona do ustawy z 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz.U.

Nr 169, poz. 1385 ze zm.). Zgodnie z art. 2 pkt 7 u.e.i.p. kartą płatniczą jest karta identyfikująca wydawcę i upoważnionego posiadacza, uprawniający do wypłaty gotówki lub dokonywania zapłaty, a w wypadku karty wydanej przez bank lub instytucję ustawowo upoważnioną do udzielania kredytu – także do dokonywania wypłaty gotówki lub zapłaty z wykorzystaniem kredytu.

PIENIĄDZ ELEKTRONICZNY

9. Definicja pieniądza elektronicznego na podstawie ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych została przeniesiona do ustawy z 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych. Zgodnie z art. 2 pkt 10 u.e.i.p. pieniądź elektroniczny to wartość pieniężna stanowiąca elektroniczny odpowiednik znaków pieniężnych, która spełnia łącznie następujące przesłanki:
- 1) jest przechowywana elektronicznie, w tym magnetycznie;
 - 2) jest wydawana do dyspozycji na podstawie umowy w zamian za środki pieniężne o nominalnej wartości nie mniejszej niż ta wartość;
 - 3) jest przyjmowana jako środek płatniczy przez przedsiębiorców innych niż wydający ją do dyspozycji;
 - 4) jest wyrażona w jednostkach pieniężnych.

INSTYTUCJA FINANSOWA

10. Wprowadzenie do Prawa bankowego definicji instytucji finansowej było związane z wdrożeniem art. 1 pkt 5 dyrektywy 2000/12/WE (obecnie art. 4 pkt 5 dyrektywy 2006/48/WE). Definicja ta została wprowadzona nowelizacją z 23 sierpnia 2001 r. Prawo bankowe posługuje się pojęciem instytucji finansowej przy definiowaniu holdingów (art. 4 ust. 1 pkt 10–11b), w przepisach dotyczących prowadzenia działalności bankowej na terytorium państwa goszczącego oraz na terytorium Polski (rozdział 2a) oraz w regulacji funduszy własnych (art. 127).
11. Problem podkreślany w literaturze dotyczy wieloznaczności pojęcia „instytucja finansowa” w regulacjach Unii Europejskiej. Analizując unijne przepisy w tym zakresie, można wyróżnić szeroką i wąską definicję instytucji finansowej (szerzej na temat wąskiej i szerokiej definicji instytucji finansowej zob. E. Fojcik-Mastalska, *Instytucja finansowa i instytucja kredytowa w projekcie nowelizacji prawa bankowego*, Pr. Bank. 2001, nr 5, s. 20, a także rozważania na ten temat W. Srokosza, *Pojęcie usług finansowych w regulacjach prawnych Unii Europejskiej*, Pr. Bank. 2000, nr 9, s. 79). Definicja szeroka do instytucji finansowych zalicza instytucje kredytowe (banki według prawa polskiego), natomiast definicja wąska – zawarta w art. 4 pkt 5 dyrektywy 2006/48/WE – wyklucza instytucje kredytowe z grona instytucji finansowych. Definicja użyta w Prawie bankowym jest definicją wąską i nie aspiruje do miana uniwersalnej definicji instytucji finansowej (zob. szerzej na ten temat A. Kawulski, B. Smykla, *Pozycja...*, cz. II, s. 107–110, a także rozważania E. Fojcik-Mastalskiej, w: *Prawo...*, s. 31–32). Została ona

użyta na potrzeby stosowania ustawy, a ściślej tych jej przepisów, które wdrażają dyrektywę 2006/48/WE (zob. B. Smykla, *Prawo...*, s. 28). Szeroka definicja instytucji finansowej występuje np. w Kodeksie spółek handlowych. Zgodnie z art. 4 pkt 7 k.s.h. instytucja finansowa to bank, fundusz inwestycyjny, towarzystwo funduszy inwestycyjnych lub powierniczych, narodowy fundusz inwestycyjny, zakład ubezpieczeń, fundusz powierniczy, towarzystwo emerytalne, fundusz emerytalny lub dom maklerski, mające siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej albo w państwie należącym do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Wyliczenie to zawiera wyczerpujący katalog instytucji finansowych [zob. A. Szumański, w: S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, *Kodeks spółek handlowych. Tom I. Przepisy ogólne. Spółki osobowe. Komentarz do artykułów 1–150*, wyd. 3, Warszawa 2012, s. 107–108]. Także art. 12 ustawy z 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (tekst jedn. Dz.U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 ze zm.) odnosi się w sposób uniwersalny (szeroki) do definicji instytucji finansowej. Przepis ten stanowi, że dział instytucje finansowe obejmuje sprawy funkcjonowania rynku finansowego, w tym sprawy: banków, zakładów ubezpieczeń, funduszy inwestycyjnych i innych instytucji wykonujących działalność na tym rynku.

12. *De lege ferenda* należy rozważyć – w celu odróżnienia szerokiego i wąskiego rozumienia instytucji finansowej – wprowadzenie pojęcia „niebankowa instytucja finansowa” do definiowania instytucji finansowej w znaczeniu wąskim.
13. Komentowana definicja instytucji finansowej obejmuje podmioty niebędące bankami (zarówno krajowymi, jak i zagranicznymi), instytucjami kredytowymi, a także zakładami ubezpieczeń. Z definicji instytucji finansowej wynika, iż w tej kategorii mieszczą się np. firmy leasingowe, factoringowe, zarządzające aktywami, podmioty udzielające pożyczek ze środków własnych. Do instytucji finansowych należy także zaliczyć podmioty świadczące usługi płatnicze, w tym biura usług płatniczych oraz wydawców instrumentów płatniczych. W definicji tej nie mieszczą się natomiast pośrednicy kredytowi, chyba że pośrednictwo kredytowe stanowi uboczny element ich działalności.
14. Zmiana definicji instytucji finansowej dokonana dużą nowelizacją z 2004 r. usunęła kryterium 75% przychodów i wprowadziła większość przychodów uzyskiwanych z podstawowej działalności przez instytucję finansową. W związku z powyższą zmianą większa liczba podmiotów zaczęła spełniać kryteria instytucji finansowej, aczkolwiek w tym zakresie definicja nie jest do końca precyzyjna.
15. Instytucja finansowa powinna prowadzić działalność gospodarczą, a więc być przedsiębiorcą lub przedsiębiorcą zagranicznym w rozumieniu ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.). Teoretycznie więc instytucją finansową może być także osoba

fizyczna prowadząca działalność gospodarczą – w praktyce jednak takie rozwiązanie nie powinno być dopuszczalne.

PODMIOT DOMINUJĄCY

16. Definicja podmiotu dominującego w Prawie bankowym składa się z dwóch części. Część pierwsza definicji odsyła do ustawy z 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, zgodnie z którą przez podmiot dominujący rozumie się podmiot w sytuacji, w której:
- 1) ma bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty większość głosów w organach innego podmiotu, także na podstawie porozumień z innymi osobami;
 - 2) jest uprawniony do powoływania lub odwoływania większości członków organów zarządzających lub nadzorczych innego podmiotu;
 - 3) więcej niż połowa członków zarządu drugiego podmiotu jest jednocześnie członkami zarządu, prokurentami lub osobami pełniącymi funkcje kierownicze pierwszego podmiotu bądź innego podmiotu pozostającego z tym pierwszym w stosunku zależności.

Brzmienie wyżej wymienionej definicji wskazuje, iż jest ona dość szeroka i swoim zakresem obejmuje powiązania zarówno kapitałowe, jak i osobowe oraz organizacyjne pomiędzy podmiotami. Ustawodawca uznał jednak, że na potrzeby Prawa bankowego powyższa definicja podmiotu dominującego jest zbyt wąska i niewystarczająca. W związku z tym została ona rozszerzona o drugą część, zgodnie z którą (niezależnie od występowania przesłanek z pierwszej części definicji) podmiotem dominującym może być podmiot, który w ocenie KNF może w inny sposób wywierać znaczący wpływ na inny podmiot (odnośnie do definicji znaczącego wpływu zob. uwagi do pkt 14). Definicja podmiotu dominującego w części przejętej z ustawy z 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych wskazuje więc wypadki wywierania przez jeden podmiot (dominujący) znaczącego wpływu na inny podmiot lub podmioty (zależne). Komisja Nadzoru Finansowego może natomiast zidentyfikować inne wypadki wywierania znaczącego wpływu na inny podmiot. Swoją ocenę KNF wyraża w formie decyzji, która powinna zawierać uzasadnienie, że wskazany podmiot (uznany przez KNF za podmiot dominujący) wywiera znaczący wpływ na inne podmioty w sposób odmienny niż wskazany w części pierwszej definicji (zob. także uwagi do art. 4a). Przyjęcie takiego rozwiązania wynika z faktu, iż ocena KNF ma doniosłe skutki prawne dla podmiotu uznanego za dominujący w stosunku do banku. Wobec takiego podmiotu stosuje się bowiem przepisy o nadzorze skonsolidowanym oraz o nabywaniu znacznych pakietów akcji w banku i limicie koncentracji zaangażowań.

17. Można rozważać możliwość dopuszczenia uznania za podmiot dominujący w stosunku do banku podmiotu mającego siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przyjęcie takiego rozwiązania byłoby niewątpliwie korzystne dla efektywnego wykonywania nadzoru bankowego, powstaje jednak wątpliwość, czy decyzja KNF może nałożyć obowiązki na podmiot będący *de facto* poza jurysdykcją polskich organów. Należałoby się opowiedzieć za taką możliwością, jednak kwestia ta wymagałaby wyraźnego rozstrzygnięcia ustawowego. Problem nie jest jedynie teoretyczny. Można sobie wyobrazić sytuację, w której określony podmiot składa na podstawie art. 25 ust. 1 pr. bank. zawiadomienie o zamiarze nabycia akcji banku. W trakcie weryfikacji dokumentów złożonych wraz z zawiadomieniem KNF uznaje, iż faktycznie to inny podmiot powinien wystąpić z zawiadomieniem. Komisja Nadzoru Finansowego mogłaby wówczas wydać decyzję w sprawie uznania tego podmiotu za dominujący wobec banku. Jest to jednak kwestia dyskusyjna, zwłaszcza biorąc pod uwagę wynikający z art. 25 ust. 1 pr. bank. obowiązek zawiadomienia KNF o zamiarze danego podmiotu, aby stać się podmiotem dominującym banku krajowego w inny sposób niż nabycie albo objęcie akcji lub praw z akcji banku. W literaturze wskazano, iż użycie pojęcia „podmiot dominujący” na potrzeby art. 25–27 pr. bank. w praktyce będzie ograniczone do podmiotu, w odniesieniu do którego więcej niż połowa członków zarządu banku jest jednocześnie członkami zarządu, prokurentami lub osobami pełniącymi funkcje kierownicze w tym podmiocie lub w innym podmiocie pozostającym w stosunku zależności z tym podmiotem (zob. szerzej B. Smykla, *Prawo...*, s. 30).
18. Należałoby zastanowić się, czy możliwe jest wystąpienie sytuacji, w której funkcjonują dwa podmioty dominujące wobec banku, np. oba mają po 50% akcji w spółce, która kontroluje bank. Z praktyki wynika, iż KNF będzie raczej dążyć do tego, aby ustalić jeden pierwotny podmiot dominujący wobec banku, choćby miał on się znajdować „poniżej” dwóch lub więcej podmiotów o takich samych uprawnieniach (odnośnie do identyfikacji pierwotnego podmiotu dominującego zob. uwagę 19).

PODMIOT ZALEŻNY

19. Definicja podmiotu zależnego jest uzupełnieniem i konsekwencją definicji podmiotu dominującego. Podmiot zależny to taki podmiot, który ma nad sobą podmiot dominujący. Z kolei ten podmiot dominujący może być podmiotem zależnym od innego podmiotu (dominującego). Podmiot, który będzie na samym szczycie takiej struktury, został w komentowanym przepisie określony jako pierwotny podmiot dominujący.

HOLDINGI

20. Definicje holdingów mają zasadnicze znaczenie dla stosowania przepisów o nadzorze skonsolidowanym, a także na potrzeby art. 79 ust. 1 i art. 138 ust. 7 pr. bank.

Po raz pierwszy definicje holdingów (holdingu finansowego i holdingu o działalności mieszanej) pojawiły się w Prawie bankowym w nowelizacji z 23 sierpnia 2001 r.

21. Prawo bankowe definiuje pięć rodzajów holdingów. Znaczenie pojęciowe holdingów użyte w Prawie bankowym odzwierciedla wymogi unijne, a jednocześnie oznacza wprowadzenie pojęcia holdingu do języka prawnego w Polsce (zob. E. Fojcik-Mastalska, w: *Prawo...*, s. 37). Definicje holdingów powstały wyłącznie na potrzeby Prawa bankowego. Żaden z holdingów wyodrębnionych na podstawie komentowanej ustawy nie ma odrębnej podmiotowości prawnej. Jest to pogląd powszechnie akceptowany (por. np. A. Karolak, *Instytucja holdingu*, PUG 2001, nr 3, s. 6; zob. także szczegółowe omówienie instytucji holdingu – L. Stecki, *Holding*, Toruń 1995). W każdym holdingu, z wyjątkiem sytuacji określonej w pkt 11b lit. b pr. bank. (bank krajowy i podmioty z nim blisko powiązane), istnieje także podmiot dominujący. Jednocześnie nie ulega także wątpliwości, iż pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład holdingu brak jest równorzędności ekonomicznej (zob. D. Fuchs, *Charakterystyka instytucji holdingu – uwagi prawno-porównawcze*, Pr. Bank. 1996, nr 3, s. 117).
22. Istotnym elementem stanowiącym o kwalifikacji danego podmiotu do holdingu jest fakt pozostawania w stosunku dominacji lub zależności z innymi podmiotami w holdingu oraz fakt istnienia bliskich powiązań między bankiem a innymi podmiotami (zob. A. Kawulski, *Nowa regulacja nadzoru skonsolidowanego*, Pr. Bank. 2004, nr 6, s. 82–83). Struktury holdingowe mogą mieć charakter międzynarodowy. Nowelizacja z 1 maja 2004 r. uchyliła przepisy dotyczące bankowych grup kapitałowych. W ten sposób w obecnym stanie prawnym mamy do czynienia z jednolitą typologią struktur holdingowych na podstawie Prawa bankowego. Przepisy innych ustaw zawierają natomiast definicję grupy kapitałowej. Artykuł 3 ust. 1 pkt 44 u.rach. definiuje grupę kapitałową jako jednostkę dominującą wraz z jednostkami zależnymi.
23. Definicje holdingu finansowego oraz holdingu mieszanego (poprzednio: holdingu o działalności mieszanej) zostały zmienione najpierw nowelizacją z 1 kwietnia 2004 r., a następnie ustawą o nadzorze uzupełniającym. Definicje te w nowym brzmieniu mogą być stosowane do struktur holdingowych funkcjonujących za granicą, struktur działających w kraju, a także struktur, w których działają zarówno podmioty zagraniczne, jak i krajowe. Podmiotem dominującym w holdingu finansowym jest instytucja finansowa, a ze względu na fakt, iż w jego skład wchodzi głównie instytucje z sektora finansowego (banki, instytucje kredytowe lub instytucje finansowe), działalność takiego holdingu skupia się w obszarze finansowym. Holding mieszany charakteryzuje się tym, iż podmiotem w nim dominującym jest podmiot niebędący bankiem, instytucją kredytową lub instytucją finansową. Takim podmiotem może być np. zakład ubezpieczeń lub podmiot

z sektora niefinansowego. Z definicji zarówno holdingu finansowego, jak i holdingu mieszanego została wykluczona sytuacja, w której podmiotem dominującym w takim holdingu jest dominujący podmiot nieregulowany w rozumieniu ustawy o nadzorze uzupełniającym. Zgodnie z art. 3 pkt 5 tej ustawy dominujący podmiot nieregulowany to podmiot dominujący, niebędący podmiotem regulowanym, który wraz z podmiotami zależnymi, z których co najmniej jeden jest podmiotem regulowanym mającym siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej, tworzy konglomerat finansowy. Z kolei podmiotem regulowanym w rozumieniu ustawy o nadzorze uzupełniającym jest instytucja kredytowa, zakład ubezpieczeń lub firma inwestycyjna.

24. Nowelizacja z 1 kwietnia 2004 r. wyodrębniła także dwie struktury holdingowe, – holding bankowy krajowy i holding bankowy zagraniczny – na których czele stoi instytucja bankowa. Rozwiązanie takie usuwa istniejące w praktyce wątpliwości oraz wychodzi naprzeciw postulatom zgłaszanym w literaturze (E. Fojcik-Mastalska, w: *Prawo...*, s. 37–38). Definicje holdingu bankowego krajowego oraz holdingu bankowego zagranicznego nie są zawarte wprost w dyrektywie 2006/48/WE, jednak dyrektywa ta w ramach regulacji nadzoru skonsolidowanego obejmuje nim struktury, w których podmiotem dominującym jest instytucja kredytowa. Definicja holdingu bankowego zagranicznego została wprowadzona w celu wyodrębnienia struktury holdingowej, w której podmiotem dominującym jest instytucja bankowa z siedzibą poza terytorium Polski. W wypadku banków krajowych działających w holdingu z taką sytuacją mamy do czynienia dość często. Definicja holdingu bankowego krajowego składa się z dwóch części, wyróżniając niejako dwa rodzaje tego typu holdingu. Pierwszy z tych rodzajów stanowi grupa podmiotów, w której pierwotnym podmiotem dominującym jest bank krajowy. W skład takiego holdingu mogą także wchodzić na podstawie art. 4 ust. 2 pr. bank. podmioty blisko powiązane z tym bankiem krajowym. Drugi rodzaj holdingu bankowego krajowego to struktura, w której funkcjonuje bank krajowy niemający ani podmiotów zależnych, ani dominujących. W strukturze tej funkcjonują jednak podmioty blisko powiązane z tym bankiem krajowym.
25. Definicja holdingu hybrydowego także nie jest zawarta w dyrektywie 2006/48/WE. Do skutecznego wykonywania nadzoru bankowego konieczne było jednak objęcie nadzorem skonsolidowanym banków krajowych działających w strukturach holdingowych, których nie obejmują definicje określone w przepisach unijnych. Na taką możliwość wskazuje pkt 62 preambuły dyrektywy 2006/48/WE, stanowiąc, że państwa członkowskie mogą również stosować odpowiednie techniki nadzoru do grup o strukturze nieobjętej dyrektywą, zważywszy na to, iż w wypadku, gdy struktury takie staną się powszechne, dyrektywa powinna zostać rozszerzona na te struktury. Jest to struktura holdingowa, w której podmiotem dominującym jest instytucja finansowa (tak jak w holdingu finansowym), natomiast grupa ta nie